

TÓTH ERIKA

AZ ISKOLAI BEÍRATÁSOK KÜSZÖBÉN

Ilyentájt, februárban a nagycsoportos óvodások szülei már bizonyára eldöntötték, melyik intézménybe fogják beírni iskolaköteles csemetéjüket. Erre a választásra kizárólagosan a szülő jogosult, aki szeretne jól dönteni, hiszen gyermeke boldogulása, jövője a tét. Ezt egy cseppet sem tartom túlzásnak, az iskolakezdés valóban mérőföldkő, mind a gyermek, mind a szülő számára.

Az iskolaválasztás komoly dilemma napjainkban, mivel sokkal több lehetőség közül választhatnak az érintettek, mint régebben. Ennek az oka egyrészt a mobilitás, hiszen ma már az iskola közelsége nem elsődleges szempont. Másrészt nem kis mértékben befolyásolják a döntést az aktuális trendek. Ismerős jelenség: az elitnek titulált városi intézményekbe a közelmúltban gyakran íratnak be távolabbi településekről is gyerkőcöket, ami nem egy esetben sajnos iskolák megszűnéséhez vezetett.

Az, hogy magyar anyanyelvű gyereket magyar tanítási nyelvű iskolába kell írni, nem lehet(ne) kérdés Szlovákiában. Erről nem tudunk eleget beszélni, írni. Muszáj, mert elvéte ugyan, de sajnos akadnak olyan

magyar tanítási nyelvű óvodák, iskolák, amelyeknek vezetői, pedagógusai valamilyen oknál fogva szintén nem bíznak a magyar iskolákban, és gyermekeiket szlovákba adják. Félreértés ne essék, senkit nem hibáztatok, mindenkinek a szíve joga eldönteni, miért és hová járhatja gyermekét, viszont a példa szótlanul nevel. A hitelesség finoman szólva kérdéssé válik. De induljunk ki abból a természetes helyzetből, amikor a magyar szülő magyar iskolát választ magyar gyermekének, mivel a legjobbat szeretné neki, hogy az anyanyelvén tanuljon. Azon belül merre, hogyan?

Mikor iskolakezdéssel, intézménynyel kapcsolatosan megkérdeznék, mindig igyekszem óvatosan fogalmazni. Nincs két egyforma gyerek, nincsenek egyforma élethelyzetek. A szülő ismeri leginkább a gyermekét, tudja milyen a személyisége, milyen képességei vannak, mi érdekli. Szeretné a boldogulását segíteni a megfelelő iskola kiválasztásával. A leggyakrabban felmerülő kérdés: városi, nagy iskola vagy helyi kisiskola kevesebb gyerekkel, esetleg összevont évfolyamban? Nincs egyértelmű válasz, mindkét esetben vannak pro és kontra érvek.

A személyes véleményem, amit nyíltan el szoktam mondani, hogy az iskolába kerülő gyerek számára az érzelmi biztonság, a tanító személye fontosabb, mint az intézmény maga. A kisiskolás a tanító néninek tanul, aki abszolút tekintély. Még ha az anyukája történetesen szintén tanító néni, akkor sem tudhatja a dolgokat olyan jól, mint a saját tanító néni. Ezt első kézből megerősítem. Amikor elsős volt a lányom, nem volt hajlandó kijavítani egy hibás házi feladatot, mert úgy emlékezett, hogy a tanító néni azt úgy magyarázta. Hiába mondtam neki, hogy valószínűleg rosszul emlékszik, nem tágított az állításától. Ráhagytam az ügyet. Másnap lógó orral jött haza. Most harmadikos, és hasonló a helyzet, sőt néha még azt is elvárná, hívjam fel a tanító nénit. Mert szerinte az én iskolámban azt máshogy tanuljuk. Ezzel már kiborított párszor, de alapjában véve inkább örülök neki. Én csak az anyukája vagyok, s ez így van jól.

Szerencsés, ha a szülő megismeri az iskola pedagógiai programját. Vekerdy Tamás tanácsolja, hogy semmiképp ne válasszunk olyan iskolát, ahol az elsősök karácsonyra írnak-olvasnak. Egyéttértek, többször-

rösen aláhúzva. Az első két hónap az írás-olvasás előkészítéséről, az iskolai szocializációról szól, és egyfajta átmenetet lenne hivatott képezni az óvoda és iskola között. Ennek ellenére gyakran szeptember végén már betűket tanulnak írni-olvasni a kis elsősök, kihagyva, megkurtítva az előkészítő szakaszt.

Milyen legyen a tanító néni: tyúkanyó vagy kiképzőtiszt? Inkább az elsőre voksolnék, bár több szülőtől hallottam, az ő gyerekének kemény, határozott pedagógusra van szüksége. Ideális lenne, ha már a beíratásakor, esetleg nyílt napon megismerhetné a gyermek, a szülő a tanító nénit. Első osztályban, illetve alsó tagozaton a tyúkanyó típusú tanító nénit szokták preferálni, ami abszolút érthető. Amennyiben az ilyen pedagógusnak sikerül tiszta, világos határokat kijelölni az osztályon belül, nagyon könnyen motiválhatja a tanítványait.

Az iskolaválasztás során fontos szempont lehet az iskola felszereltsége, de ami ennél is fontosabb: a napirendje. Biztosít-e az intézmény elegendő időt a friss levegőn való tartózkodásra, a szabad játékra?

Milyen az udvara? Mikor egy hatéves délelőtt 4–5 órát padban ül, ebéd után a napköziben tanul, elemi szükséglete, hogy közben feltöltődjön, friss levegőhöz jusson a tüdejé, kikapcsoljon, játsszon. Nem elég tíz perc, legalább napi egy órát kellene erre szánni.

Amit még rendkívül fontosnak tartok: ne riogassuk az iskolával a gyereket otthon, de az óvodában sem. Az iskolakezdésre ne egy problémaként, nyűgként, gondként tekintsenek, hanem egy új helyzetként, a tanulásra, barátkozásra, játékra való lehetőségként. Ha a szülő szorong, nagy valószínűséggel a gyereke is átveszi tőle. Az iskolakezdekori egy új kapu nyílik a világra, s ahogy mondani szokták, a tanító csak kinyitja a kaput, bemennie mindenkinek magának kell.

Azt, hogy milyen a jó iskola, mindenki saját belátása szerint határozza meg.

Az a jó iskola, ahová a gyerek gyakran mehet – Klebelsberg Kunó egykori oktatási miniszter szerint. Ebben nagy igazság van, mert nagyobb biztonságban érzi magát a gyermek, ha ovis barátaival együtt, közösen

kezdi meg az iskolát, otthonához közel. Amennyiben félénk, visszahúzódó típus, nem ajánlott számára az ismeretlen, nagy iskola.

Mások azt vallják, hogy a modern, felszerelt, nagy létszámú iskola a legjobb döntés, vagyis az az igazán jó iskola, ahol sokkal több a lehetőség. Ennek az iskolatípusnak szintén sok előnye van, ha nem tananyagcentrikus, hanem gyerekközpontú. Felszereltségben, infrastruktúrában vitathatatlanul előnyösebb helyzetben vannak a falusi kisiskolákkal szemben a városi nagyiskolák.

Szerintem a jó iskola az, ahová a gyerekek szívesen járnak, legyen az falusi vagy városi, ahol megélik a gyerekkorukat, ahol a tanulás felfedezés, játék, örömet nyújt. Ahol barátai vannak, ahol mindenki számít, ahol biztonságban érzik magukat, mert szabályok vannak. Ahol nem mindenki egyforma, és nem fejlődik azonos ütemben, s ezt megértik. Ahol van idő a játékra, beszélgetésre. Ahol nem az életre készítik fel a gyerekeket, hanem velük élnek, léteznek.

Vannak ilyen iskolák.

